

Előfizetési díj félre postán és helyben borítékkal 6 forint, boríték nélkül házhoz küldve 5 forint e. pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egy egy iv. Lapjaink mindennemű hirdetményeket felvesznek.

NEMZETI UJSÁG.

Előfizetési minden es. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott cikkeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek címzendők. Egy egy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítatik.

Alapítá KULTSÁR ISTVÁN táblabíró, kladja Özvegye.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Előléptetés. — Válasz a rokon érzelmű nemes jellemű ifjúsághoz. — Törvényhatósági tudósítások. Tolnából (közgyűlés egy nemes hajdu megbotoztatása feletti vitaközlés, pesti s az állhonti levél megbukott). — Budapesti újdonságok. — **Külföld.** Franciaország. N. Britannia. Orosz- Lengyel- Törökország. **Társulatok és Intézetek.** (Nemzeti színház. Pest-budai hangász egyesület s magyar gazdasági egyesület). **Hirdetések.** Gabonaár. Pénzkelet. Lotteriahuzások. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

A nagy magy. kir. udv. kincstár a kebelbeli számvevőszéknél Wachter Károly halála által megüresült számvevő-tiszti állomásra Grabacsay Ferenc számjegyzőt; továbbá ugyanitt Holstein Antal járulokot számjegyzővé, és Csillag Béni díjas gyakoronokot járulokká, végre az így megüresült díjas gyakoronokokra Tronner Szilárd fizetéstelen gyakoronokot léptette elő.

Válasz a rokon érzelmű ifjúsághoz.

A társulatokat bár honnan eredményeztessék is a bölcsök, annyi mindazonáltal már nem titok, hogy a nagy természet az állodalmak típusát a családólto foktató. A családi kör, első alapzata is zárkóvo is ama nagyszerű ivelnek, mellyek magasságin az emberiség erkölcsi fejlődésének temploma fénylik, és a státushatalom akkor tette le rengeteg alakjának talpkövét, midőn a maga terjedékeny szárnyainak árnya alá családokat egyesítve, az atyák egyénilég álló szerepét önmagában összesíté. Innen az, hogy a polgár soha meg nem szünhet egyszerű családlag is maradni, a józan honfi pedig szintugy mint a bölcs alkotvány s kormány, súlyos politikai bün nélkül félre nem vetheti s számításából ki nem feledheti soha a családolat pietásinak szívemelő malasztát; innen végre, hogy nem alakulhat, idő folytára szilárd állást nem nyerhet, s így társas rendeltetésének teljességgel meg nem felelhet azon polgári szövetség, melly a maga alapját a család-élet viszonyi s mozgalmi természet-elleni mellőzésére kívánja letenni. A zsidók theocraticus rendszerének főleg ezért kelle a kereszt fényugára előtt már az első század elején, időszerűséget vesztve, enyésztenek indulni; Lykurg rendszeró életben is fényben is szinte ezért maradt hátra a miveitebb keblü Solon honától; Simonistaink, Fourieristaink pedig a socialismus és communismus elveivel a politikai szédüléseknék bár annyira kedvező jelen időszakában is, szinte ezért nem nyerhetének állást természet elleni rendszerük életbehozására.

A társadalmi élet általános kegyelelei, a családi viszonyokat átlengő pietások specialitásiból, mint magasztos és szívemelő csirákból, virulának fel füszo-rezni az életet; támogatni a csüggedők s hanyatlók önérzetét; csendesíteni s mérséklenni a szerencse-szüllötteinek olragadtatását; a becsüléssnek s szeretetnek ódes kapcsaival összefűzni a bottások, hibák, rágal-mak, s bántalmak fanyarságai által feltűskézett szenvedélyeket, a bocsánat, a feledés, a jóakarát s kedélyesség malasztival; végtére a rokonos testvéri szeretetet a nemes tények mezején oda vezetni, miszerint gyarapulási s boldogulási jóakarattal karoltathassanak át az egész élő világnak társas viszonyi. — És mi soha som kételkedék csak egy pillanatig is, hogy a hon ódes reménye a fiatal nemzedék, o nemzedék, mellynek lelküeto szép, jelleme nemes, szándoka tiszta; hogy o nemzedék, melly a tudás s kiképeztési vágyódás nemes pályájának megfutásánál ha eldódoit felül nem mulja, azoktól bizonyosan elnem marad; hogy o nemzedék, mondjuk, ölelvén a pietások polgár-malasztit, meggyőződésből tiszteli ama dicső következményeket is, mellyek a polgári kegyeloteknek önkénytelen s természetes kifolyásai. Ennélfogva tehát ama gyönyörű felszólamlást, mellyet lapjaink előbbeni számának csillag jegyzetében dicsérénk, egyenesen olyannak kell tekintenünk, melly a nemes jellemű ifjak azon részének — kiknek nevében a mi tisztelt s tudós fiatal barátunk által szerkesz-

tett — szilárd s alapos meggyőződéseit a kivitel s az élet mezején nyilvánítja, és ez által a viszonyokat bizonyos befejezett ténynek fokára emelvén, azokat a valónak olly phasisába teszi át, mellyben constatirozott dologkint tűnik fel: miszerint legelőször is a fiatal nemzedéknek nem kis része annyi élt okosság-gal bír, hogy nála az undok hízélgésre szükség már teljességgel nincs, hanem az elfogultságnak s rögeszméknek dicsőtlenségeim tul emelkedve, kész az egybevető észtl csakugyan az ész mindenhatóságához intezett apellatiot elfogadni; kész elfogadni a szívnek s kedélynek nemes szótait; kész ölelni a miveltég s a nagygyá lehetőségnek kockáit méhében hordozó emberi kegyeleleteket; — és o magas, ez örvendetes, o boldogító biztosítékokért a korosb nemzedéktől valjon mit kíván? Szeretetet, bizodalmat, becsülést és olly állást, mellyben az önézret szívemelő malasztit gyakorlani o is képes lehessen; vagyis: tekintetet mint polgár, szeretetet mint a haza reménye, elismerő közeledést azoktól, kiknek a politikai pályaműködéseknék göröngyös utain némi állást nyerni sikerült. — És ez az első contestált tény, az első eredmény, melly világosan megczáfolja ama pessimismust, mellynél fogva a fiatal nemzedék általán-fogva féktelennek, kezelhetetlennek, ellenszegülőnek, az okokat és okos egybevetéseket utálónak tartott. Mi ez erdvényt távol vagyunk magunknak tulajdonítani; itt az elv, a jellem, benne volt — mint mondánk — a józanabb ifjúság lelkében, mi a becsülés és a bizalom hangján szólánk hozzá, és o nyilatkozott. Itt az érdem a jellemmé, a mienk csupán csak az esleleges kockavetés, melly a lelkeseknek o magasan nyájás és fenségesen kedélyes nyilatkozatára okot adott.

A második nem kevésbé üdvös és örvendetes eredmény, o derékaknak ama nyilatkozatában fekszik, miszerint „az alkotványos élet zálogait, a két politikai fő elvet s véleményt képviselő pártmeggyőződéseknék egymást tisztelő s becsülő modorban nyilvánításában és az ebből emelkedő vitaközlések üdvös eredményében fekdüni elismervén, a közjó felvirágzását s a nemzet örömmünnepeknék megülhetését csak az illy hit-párosult elvtől reménylvén, egyenesen azt mondja: hogy az imádott hon sorsa felett eréllyel s sikerrel csak ugy intézkedhetni, ha a vélemény s elvtisztélet minden részről hűen őriztetik, s annak nyilvánításában senki guny, rágalom, gyanusítás vagy épen erőszakos megtámadások által nem akadályoztatik“. E nyilatkozat befoglaltan már visszautasíthatlan logikai szigorral mondja ki a fenirtó s haladó elemek játékanak egész életét s elméletét. Ez elvitathatlanul bevallja azt: hogy nincs olly viszony, melly a státusnak örök-rendszerü belényegét s mivoltát hübben s tündöklőben felmutatná; nincs olly súly, mi annak egyenesen a gondviseléstől eredő institutióját s az emberi kény és akarattól független jellemét tökéletesebben kivivná, mint azon eltagadhatlan s elnyomathatlan polgázzati ösztön, melly az alkotó nagy természet, a haldási és fentartási szereposztással, olly szilárd alapokons olly álméletre méltó viszonyban rendezett el, hogy ezen két ellenkező súlyerő kiirhatlan skiolthatlan öre volt s lesz is mindig a társulat s az állodal-mak enyészhetlenségének. Az erkölccsel önézrettel, vagy is a politikai léttel bíró nemzeteknél, sőt már a családi élet körében is, mindig buzgón gyakorol-tatik ama hajlam, mellyhez képest míg egyikünk javításokat tervezve, szüntelen előre törekszik s változások s újítások után eseng: addig mások, nyugalom- s önelégüléssel a fenállót ölelik s kívánják maradandónak. A természet lényiségünknek mélyébe tette le e két ösztönt, mellytől menekülni az egy résznek olly kevesé lehet, mint a másiknak. Ez önkénytelen valami, mit gyakorlati téren a státus fentartására egyetlen természetli ösztönnek nevezhetni. Ez a haj-tó s nehezkedő erő, melly egy részről a társulatot a természet által neki kijelelt pályavonalból kiemel-tetéstől megóvjá, és nyert erdvényeket biztosít,

míg más részről a jobblét s tökélyesbulés utáni előnyomulásokat eszközi.

Egyiránt nagy érdeku, üdvös hatású és nemzet-életet feitétező eredményeket szül eme két ellenkező, de mégis közremunkáló és csodálatosan egy s ugyan-azon cél utóérését eszközlő erőknék mindketteje. A fentartó elem foglaló eszköz gyanánt szolgál a társulatnak multját jelenével összeszőni, és a megszokás typusza felé hajolva, nem egyedül hogy szü-lője az állandó nemzeti jellemnek, hanem egyenesen a népek valóságos személyesülését teremti; bizto-sítja a társulati rendet; nemzője egy magasztos hon-szeretetnek, mellynek forrása azon önzéstelen ér-zet, mi a honfi szívet anyaföldéhez köti; nemzője egy honszeretetnek, melly valódi nagy tettek magassá-gáig csak akkor emelkedhetik, midőn a honi szoká-sok izlésévei, az eldődök tiszteletével, és a multkor emlékivel párosul; — szülője mondjuk ama honsze-retetnek, melly, mint Ancillon gyönyörűen kifejezi, szövetkezik a vallással is, miután maga sem más mint némi hit s vallás; végre csodálatos ruganyos-ságu hatalom, melly ha rendeltetésének helyéből egy időre kiemeltetik is, csakhamar elfoglalja azt, ama visszahatások utján, mellyek csakugyan ismét azon elemeknek sorában tűnnek fel, miket a végzés a tár-sas élet fentartására az emberi szívbe, észbe s haj-lamokba szállitott.

Nem kevésbé tündöklők a haladási elem ered-ményei! Mit az emberiség a tudományok és a művé-szet terén nagyot s hasznost nyert, az többnyire ezen visszaverhetlen ösztönnek sikere. Hatalmas eszközzel áll eme vágy szívünkbe vésve s kiirthatlanul. Örökös főczélja ez a teremtésnek, melly a szellemi vonalon egész a kötelező olvnek fokáig emelkedve, egyszerű ötlekint érezteti, hogy bizonyos határok közt és bi-zonyos mérséklettel tekintve, az egész lét s élet-ből-csészet benne rejlik. Annál multhatatlanabul vezet pe-dig az bennünket, és annál határozottabban fejleszti hatását polgári viszonyink irányában is, minél kétség-telenebb hogy azt, mint szívünkben fekvő, esdeklő s ellenállhatatlan vágyat, keblünköl kiirtani, vagy neki csak határt is szabni, nem adatott hatalom embernek ember irányában.

De ha ez így már az igenleges élet terén min-den emberi viszony első indítója; ha nagyobbrészt benne nyugszik kapcsa s köteleke az embernek em-berhez, mint saját polgári létéhez is; ha az csirája minden egyéni s társulati ténynek, legyen az jó, rossz; szelid, szenvedélyes; csekély, nagyszerű; szívemelő, borzasztó; ha így mindeu, mit valaha ember tett s tenni fog, indokát ezen ösztönnél találja; ha tehát így már ezen ösztönök a legszelesebb körü működésekre, mint okozatokra; ha annak fonák vagy erkölcs-elleni fel-fogása szüli a bünt, mig józan s tiszta felismerése a nagyszerűt s halhatlant; ha izzad az egy s nagy s no-mes lelkében felemelkedik a bölcsesség isteni elveivel, mig anyagi jobblétére fordítja a másik lelki s testi fá-radalmait; ha egész érényes életét embertárs boldo-gítására szenteli a harmadik; mig a negyedik a po-litikai vagy vallásos vakbuzgóság veszélyes lázá-tól gyötörtetve, érényesnek vélt élete jelölül pol-gártársai szívvérével fertőzött átkos karjait mutog-tja fel; ha e szerint a haladás eszméje alanyi el-fogadáson s gyakori súlyos tévedéseken épülve, an-nak mennyiségét s minőségét kiszámítani olly kimond-hatatlanul nehéz; ha ez így már egészen határozat-lan, egyenesen az egyéni belátás és hajlamtól, mi-veltég s miveletlenségtől, bölcsesség vagy oktalansá-gtól, erkölccstől vagy erkölccstelenségtől függő; ha általán véve erről értekezni annyi: mint bele ereszkedni az életviszonyok és a szenvedélyek mi-riad színvegyülékének meghatározásába; ha végté-re ebbe maga az absolut okosság sem képes egyéb vezérfonalat nyujtani, mint a jó és rossz megválasztá-sát, a való s ál-bölcsesség becsü-tehetségét, vagyis magát a tudományoknak s élettapasztalásnak összes összegét, és ennek legdicsőbb osztályát az isteni ere-

detü morált; akkor áldanunk kell kétségkívül a nagy természetet, hogy ezen, főleg a politikának a nélkül is forrongó terén erősen nyomuló, csaknem vadon izgatató ösztönnek fékezésére, vagy legalább csillapítására, az égő nemes vér hűtésére, de nem ritkán az emésztő önzési és vágyódási szomj visszautasítására, a fentartási elemek szereposztása által elegendő elensúlyokat képezett. És mi ezen fentartó s haladó elemek rendszerét nem szorosán azon értelemben vesszük, melyben azokat a dicső s magasztos Ancillon vette. Mi ezen elemeket nem tartjuk a mérsékelt politikai elv s pártzin közvetlen ugyanazonának, hanem lelünknek mélyéből eredő szikla-szilárd s rendíthetetlen meggyőződéssel ölelvén az alkotmányos átalakulások időszakaiban mellőzhetetlenül szükséges haladási rendszert, s ehhez minden okosan számított specialitásban hön feldobogó kebelrel ragaszkodván, a felül esetelt conservatív elemeket egyedül úgy, mint mérséklő súlyokat tekintjük a vad mozgalmak s tulságok irányában az üdvös „netovábbnak“ kijelölésére. Üdvözljük tehát azokat, mint a polgárszivekbe hintett súlyerőket, melyek az ifúsági tüzelekülöt s tapasztalatlanság köréből, a hon ügyeit, a csilapodás, higgadás és tapasztalás útjain sokszor ugyanazon egy erényes polgárszivek jobb meggyőződései által biztosítják s ápolják; melyek azokat az idő és a kor természetszerű munkálata által a rögtönzéstől vércsendesüléshez, a merészségtől ovatossághoz, a felkesüléstől hideg számításához, a lehetlenségoktől lehetőségekhez, az állhatatlanságtól szilárdsághoz, a mult s jelen közti kapcsok oldozgatásáért a kettőnek összefűzéséhez vezetvén, az esztelen bohózatok sorába taszítják ama gúnyolásokat s megveitéseket, melyek által a politikai hitszegések czime s leple alatt, a vélemény iránti tiszteletlenség úzi zsarnok játékát, míg ezek így már nem hitszegések, hanem az idő, a tanulmányok, a tünődő egybevetések-ből s a kor s élettapasztalásból elvont hitgazítások, melyek a dolgok és az emberi értelmesség fokontkinti fejleményei által épen az ósznek, s a meggyőződéseknek hódoló statusembernél okozzák azt, miszerint ezen hitgazításoktól csak igen ritkán menekülhessék.

Szóval: az előre törekvő ösztönszerű mozgalom nélkül az emberiség ugyan a maga miveltségének jelen fokára soha sem léphetett volna, s így mintegy a célnak sem felelhetett volna meg, melyre teremtettet; de valaminthogy egy részről e célok után józanul más ok végett nem vágyhatunk, mint hogy azokat a maguk természetszerű fokaiban utóérve, a velők egy vonalon álló eredményeket is háborítás nélkül élvezhessük, és ezen feltételt épen a politikai haladás irányában is legkevesebb sem nélkülözhetjük: úgy másrésztől már a szerepcsereinek is csakugyan ezen állásokban kell természetszerűleg feködni, melyek épen az utóért eredmények által a haladási vágyat bizonyos vonalig okvetlenül mérséklék. Hol ez nem így van, és e mozgalmi irány bármi kevés időre is határtalanú és az imént említett elem által is fékezhetlenné válván, egész nemzeteket megragad, ott vad kitörései által mellőzhetlenül erkölcsi és társas feibomlást szül. A Grachusok, a Periklesek és a Scipiók nagyszerű de politikai szempontból bírálva szerencsétlen tetteinek évrájai; a Kleon, a Lisykrates és Polykrates-féle ocsmány történetek; a parlamentek és a convent historiája ebeli állításunkat egy hajszálal igazolják. (Vége köv.)

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Tolnából. Szokszárd, decem. 7. Múlt hó 24kén közgyűlésre jövének össze, melyet főispánunk ő msága nyitja meg szívnyerő üdvözléssel, s vezérle páratlan bölcsességgel. Tartott 10 napig. Első tárgy, melyly szönyegre jött, panaszlevele vala egy volt megyei nemes hajdunak, ki szolgálatabeli tetemes vétéségiért, fenálló megyei szabály következtében — mely előtte számtalan ízben felolvastatván, ismeretes volt, s melynek önkényt, sőt esküvéssel magát alája vetette — a bünt. törvényszék által szolgálatvesztés mellett 6 páczaütéssel, és mivel 25re volt ítélve, ennyit pedig orvosi bizonyítvány szerint ki nem állhatott, szinte fenálló gyakorlat szerint, 19 napi fogsággal is fenytették. Mit tehát most az egész megyei közönségnek bepanaszla; a sedriát, minthogy megyei ügyvéd helyett mást rögtönözve alkalmazott, törvény ellen alakultnak, s mert szolgálatáról önmaga lemondott, sőt a törvényszék is attól előbb fosztotta meg, mintsem botra ítélte, s tehát mint már csupán nemes vetette pácza alá, eljárását botrányosnak állítá, s kéré annak elnököt (1ső alispánt) s egyéb tagjait megfenyítetni, és neki, mint sarkalatos nemesi előjogában sértettnek, elégtételt szolgáltatni. — P. M. a

panaszt nagyszerűnek, komoly figyelmet igénylőnek mondá, s a conservatív pártot az ellenzék irányában, ugymint mellynek célja nem azoktól is elrablani a nemesi jogokat, kik velők bírnak, de egyéb azokkal nem bírakra is kitorjósztani, nem jog-fentartónak, hanem, önnövé gúnyolva, jogrombolónak czimezte, s a t.szóki eljárás felett megyeileg kiküldendők által vizsgálatot tétetni indítványoz. — Az indítványt sokan azon okból ellenzették, mivel általa a bírói függetlenség hozatnék kétségbe; s a csupán politikai megyei gyűlés superarbitráló jellemet is öltene magára; és mivel az egész állapot ismeretére 1ső alispán előadásából, mire noha nem köteles, mégis önkényt ígérkezett, vizsgálat nélkül is legitt eljuthatunk. Többen meg magát a folyamodást, mint érdemnélkül szükölködöt, s nem megyei gyűlés előbe valót, végkép mellőztetni kívánák. S most P. M. haragtól tüzelgve, gúnyra pittyedt szájából mondásokat hullasztott, melyeket nyelvro csak fellázult indulat szokott rakni. A többi között: hogy ilyen formán ne emlegessünk a 19-dik században, s immár ne csodáljunk török zsinogot, orosz ukázt s kancsukát; ne bődülünk az embertelen önköny s zsarnokság itt ott hallott vagy olvasott szörnyoim, mindezek fajából bővon állítand elő nemsokára a constitutionalis Tolna; továbbá, hogy a fordult Tolna már már azon keserű sorsra juttatja keblebelit, mikép előbe, ha szenvednek, még csak panasszal s folyamodással sem járulhatnak többé. Melly vádat, mint eddigelő mindenálapot nélkülözöt, miután komoly óvástétel mellett főispán ő mga visszautasítá, s kijelenté, miszerint e megyében ő semminemű folyamodást meghallgattalan visszautasítani nem enged, s a jelent is tárgyalatni kívánja, hozzá tevő: „egy megye békes s nyugodt fiait illy alaptalan állításokkal felzajlítani, s azon kinos és kebelmarczangoló hiedelemben tenni akarni, mikép a szenvedés nehéz idején panaszuk a sorsukat jótéző megyétől érczfülelkekkel fog hallgattatni; ellenben azon ódeshitüket, melyly a sebhedt sziveknek elsős legenyhesbir, elrabolni, hogy t. i. jajukskeservökne fog kihallgattatlanul elhangzani, s zivto lenség.“ Mit a lezkezésben épen nem választékos tbiro ur sokalván, mólattan visszatarlóssal rohanta meg azon méltóságot, ki a sok alkalmas szavak közül, mint gondolkodó arczkifejzéséből kiki láthatá, a leggyöngédebbet kereste, nem akarván a „bökedülő, háborgató“ vagy más illetőn egészen helyőn leendett nevezeteket használni. — A fiscus, tiszte szerint, a sértőre actiót szavalt, de a sértett — mivel hihető, lelke magasságáig a bánatolom fel nem hatott — egy szelid békeintéssel megszünetés indulat-csilapot eszközölt, s így visszatérénk a rendes vitára. G. E. az előtte nyomtatásban fekvő megyei szabályokat felolvastá, és mert azok, nemes és nemnemes hajduk közt különbséget nem tesznek fonyitókra nézve, tesznek pedig a nemes és nem nemes rabok közt, ebből a sedria igazságos eljárat kiki érthette. E. I. nem régeiben még az ellenzéknek minden másnál súlyosabb ostora, azt helyteleníté állítván, „hogy ha a szabály illy különbséget nem tett is, de telt a localis szabálynál érvényesb országos alkotmányos sarkotvény, melyly a nemes testi büntetéstől védi.“ Mire főispán ő mga: „ugyde a kérdéses egyén a törvény e védelméről önkényt lemondott.“ Es helyesen; mert „favori pro se introducto quisque renunciaro potest“ mint e jogászai szabály tartja; ha csak a törvény egy nem intézkedett, hogy illetően fávorról senki le ne mondhatson, mint intézkedett az adómentességi fávorra nézve. S egyébkint is az ember csak azon jogairól nem mondhat le, melyekről ha lemondana, lemondana magáról az emberiségről (credoti, lényeges jog), a páczaütésesség pedig bizony nem illyen. Azonban E. I. a békezavar elhárítása tekintetéből az egész ügyet leteendőnek javasla. Végre a főispán amaz emlékeztetésére, hogy, igen könyös és jövőre sok bajt szülhető a törvényszék eljárása felett rendes vizsgálatot tartatni, és hogy az egész állapotbani eligazodhatásra előgséges, ha első alispán ur arról körülményes felvilágosítást adand, miután a többség ebben megnyugodott, a köznemesség is, noha eleinte az ötlet illusiókban tartó, hizelőkeny jogait apostolilag védni látszó ellenzék szónoklatait erős „öljen“ kitorésekkal fogadta, főleg a főispán ügyes és sokszori közbeszólások, felvilágosítások, de a conserv. részről történt sokkal számos elennyilatkozatok erejétől is loviva, jobb meggyőződésnek helyt adván, ome végzés ünneplés kimondásában megegyezett „a ns megye a

t.szék eljárását helyesli.“ — Nem egy jósolá ezen esemény következtében a tolnai conservatívek bukását, s még több vala, ki lelkében már meg is ünneplé az oppositionisták feltámadásának husvétjét; mert az ellenzékiek azon, mint éhes az offán, olly mohón kaptak, s ürügyet csináltak belőle, a conservatíveket ugyan mint a nemesség zsarnok ellenségeit, magokat pedig mint pártfogó védnökeket ugyancsak kiáltó szinekkel esetelni. Azonban az olly sováru olajtolt alleluját, „s hála légyen az istennek“ szolozsmát el nem énekelhették. S ez volt az egész első napi vitának egyedüli tárgya.

Más nap B. I. egy levelet nyujta át az elnöknek. Mi azt velők, a honti duzzogóké, s a patlogó Pestó volt. Súlyos vádakkal vija abban Pestmegye a legutóbbi Horvát-Tót- s Dalmátországok tartományi gyűlésre ugyanennek rendezése tárgyában érkezott fejedelmi leiratot, mintha az a turopolyniakat a tartományi gyűlésen őket törvényesen illető befolyástól eltiltáná; a magyar érdekekhez szító horvát párt nyomásával az irántunk ellenséges indulattal viseltető illyr felekezettnek kedvezne, s ezen ellenszenvet ápolva végre is Horváthonnak tölünk elszakadását eszközölné, s felhí bennünket, minmagunkra nézve, ugyanezen követelt alkotmány-sértés tekintetéből éberkedésre, a rokonszívü horvátokra nézve pedig felírásra. — B. I. hiszi, hogy ez ügynél Tolnában is a kicsindod pártérdek háttérbe szorulnak, s alkotmány s nemzetiség védelmére, melyly minden felekezett-kérdésnél magasabban állnak, e megye rendoi a fejedelemtől aggalom s panaszszavukat egyesülten fogják hallatni. Nem azok igaz barátai — ugymond — a fejedelemtől kik előtte zárkóznak, s szivszorongató fölölmoiket rejtve tartják, de igen, kik kebleiket kinyitják, s az azokban dúló aggályokat leplezetlenül nyilvánítják. Azonban a veszedségről bebizonyítani, miben áll tehát valódilag ezen aggasztó nemzetiség-veszedelem? miben ama testes tagos alkotmány-sértés? szónok (mert hü visszhanghoz így illő) Pestmegyével együtt magát megkímélé; A. A. tehát (mert okfőkés erősítőmennyek nélkül említett veszedelem eleni ovakodásra felszólítottához szinte csak így illő) egész általánosságban viszonzá: „mihelyt valóságos veszedelem fenyegetendi alkotmányunkat s nemzetiségünket: Tolna első lesz, mint mindig volt, a gáton; de most ellenséget nem tud, tehát nem is insurvál, hanem vesztleg marad.“ Es ha a titkolózó nem jó barát, hozzá adjuk mi, ugy ki minden hóre hóra s kalandor hírekre lélekszakadva huza vonja a veszharangot, bizony nem egyéb, mint vagy hig velőt hordó fejében, vagy nyulszivét keblében, s minden esetre mint szüntelen zaklató, háborgató s boszonító, jo barát épen nem. — P. M. „a turopolyniak s magyar-horvát pártiak a részkek tart. gyűlésén folytonos sérelmeket s nyematást szenvedtek, mik midőn egy részről a kir. leirat által közvetlen szentesítettek, más részről az ellenszenvü illyrek által közvetve ernyözöttettek.“ S itt alkalmat vön szónok a kormánynak az illyrek irányában követelt egész taktikáját fennen kárhözatni; melyly szerint t. i. az ezeket majd jutalmazva majd büntetve, irántunk ollonséges agyarkodásaikat most javalta, majd vótkosította; melyly oscillans s vacillans modor, ugy mond, a mint a kormányhoz méltatlan, ugy keblünk-böliránta minden bizalmat gyököstől kiszakító. A kormány, bár mint magasztalják is conservatív panegyristái, szölő szerint, igaz hajlammal irántunk nincsen, s a mi 25 év óta nyomoru helyzetünk emelése s javítására történt — történt pedig annyi, monnyi a szolgaság s olhetetlenség!! előbbi egész 300 éveiben nem — azt a nemzet az ellenzék szilárd hazafiságának, ezer nehézségekkel birkozó sok vorejtékbe került, és sehonnas sem gyámolított örökösének, törvényhozói ügyos ségének! köszönheti egyedül; s a mi honunk boldogítására nom történt s nem történhetett, a conservatívek minden nemzetileg üdvést gátló s annak csak gátlásában ügyos, de előteremtésében, t. i. törvényhozás útján, teljességgel ügyetlen conservatívek rovására vágandó fel mind egy szálal! — Az erre utóbb váiaszoló restellő a kellemetlen kényszerúséget, valakit az olajfákon kívüli barangolásban követni; az öndicsőtés dicstelen vetélypályájára pedig bárkivel kilőpni épen nem kíván: azonban az oppositionának önmagasztalását illetőleg „ut laudent eam in portis opera eius“ elősorolá s elemözé az utóso orgyulási müveloteit, a hitelbank, a korteskedések, a kir. városok bels szavazat-rendezése, a crim. codex, sat. körül,

mellyekre nézve, egészen lemezítelenítve, kiftitá, hogy kiki szemével láthassa, az ellenzéknek nem törvényhozói ügyességét, de mellynek nehezen mutatta még a nagy világban törvényhozó felekezeti példáját, ügyetlenségét; s ezek képesében aztán kimutató az ellenzék szerénytelenségét is, midőn a minden üdvös intézkedés gátlásaita conservativeknek lobbantja szemére, holott hogy mind ezekben a hongyülés üdvösen nem intézkedett, az ellenzék örök dacza, ujhuzása, impracticus képtelen követelősei által gátoltatott csupán; atque pro coronide, mint-hogy a crimináló is diák sententiákkal spékelté ösztövr előadását, czáfolatának hegyébe vető még a diák textust Phaedrussal „nisi utile feceris, vana est iactantia. — A kormánynak irántunk hajlamtalanságára vonatkozva, czáfoló magának a vádló urnak állítását alkalmazta, mellyhez képest az utóbbi 25 évben több történet vérünk boldogítására, mint a szolgáltság s éhletlenség előbbi egész 300 éveiben, s hiteltelenségét fejező ki az iránt, hogy onnyi áldást a hatalom teljében levő kormány daczára s ellenére harmatoztatott volna le reánk az égből az ellenzék. — A postli levél hozzá méltó sorsban részesült — nem pártolásban. S megint ez egy tárgy körüli vitákban vonszoltuk ki az egész napot. —

3ad nap, s ismét B. I. meleg kebléből bújt elő a honti maskara, s illyennek még az oppositio által is elismertett, s minket nem mulattathatva, visszazigazítaték, mint gyanus vagabundus, származási helyére. — S csak ekkor foghattunk még minügyeink tárgyalása s rendezéséhez. Először is törv. székí bírákat választottunk felkiáltás által. Sat rendezés s fizetésest, Sat helyettes, s amazoknak főispán ur ebéli különös sürgötésére, erősen lelükre kötetett a törv. székekre pontosan megjelenni, vagy gátoltatásuk esetében ezt, s ennek okát az illető elnökkel jó clove tudatni. — A felsőbb intézvények közül a novelést tárgyaló általunk, s még B. I. által is köszönettel vételt, s az alkalmazására nézve vélemény adandás végett kiküldött választmányának ő is tagja. Egy másikra, melly H. I. nek kiskoruságtól a megye általi felmentésére hogy legfelsőbb helyen roszaltatik, tudunkra adja, mivel veniam actatis daro csak a fejedelem joga; a megye ezt elismorvo, alázatos válaszában indokait torjostondí fel, s megkéréndi ő felségét a már foganában ment felmentésnek helybohagyására. — B. I. nt e dolog is keserű sejtellemmel gyöttri, miképt. i. előbb utóbb a megyéktől minden működési s önkormányzati tehetség elvéteik; de erre valamint a megyéknek egymást új s az ősitől elütő czimezését eltiltító más intézményre s B. I. nak reá következett hason panaszára főispán ő mlga helyesen megjegyző: „A fejedelem a megyéktől semmi jogot nem vesz el; de miképp a megyék féltékenyen őrzik önjogukat a fejedelem irányában: azonképp védi ő is a magáit a megyék ellenében, s a kormány nem törvény elleni irány- s szándéklatoknak adja bizonyítmányait, hanem inkább minden lépten nyomon azon szent akaratnak, mellyel mindent a törvényesség ösvényén kíván történni, s a mennyire némelly dolgok attól eltértek, azokat oda ismét visszavezetni. — Gr. Eichelberg Ferencz ügyes számítás tanusító, s hosszas önpróbatótelin alapuló javaslata: a rabok egészen másszerű, őket az eddiginél jobban kielégítendő, s még is tetemesen kevesebbe kerülendő élemezésére nézve, elfogadtatott. — A megye pártfogása alatt Szekszárdon létező kisedővöntézet tanítójának póllékiütésül 200 p. fr. határozatott. — S ezzel végezzük tudósításunkat, még csak azon adalékkal megtoldva, miképp azt vélők, hogy m. főispánunk, tisztelet- s szeretetünket már egészen birtokolja; azonban minden hozzánk érkezése, ügyeink vezetése, s minden egy felszólalásával folyvást új meg új foglalásokat tesz azok ditióiban.

Rendes levelező.

Budapesti Ujdonságok. Közmegeütközés és közbeszéd tárgya jelenleg városunkban egy valóban szomorú eset; ugyan is: tegnapielőtt két ifju közt eredményében a legszerencsétlenebb párbajtörténet, mellynek az egyik élete — ha csak az isteni gondviselés nem segít — alkalmasint zsákmányul esend. A golyó a válnál ment be, s mikint az orvosok gyanítják, a tüdőt sérté meg, hol fekvését azonban még eddig kinem pihathatták. Aszerencsétlen összekoczkodás, mint mondják, kártyázás közt történt. — Sokan meg nem foghatják, hogy mikint lehet az, miszerint több mezitláb bevándorlott külföldiek oly rövid idő alatt dús s postvárosi házi urakká válnak, míg sok szegény benszülött magyar ember, bár orrával turja is

a földet, véres veréjtéke közt csak alig julhat kisé kényelmesebb állásba is? E rejtély megfejtéséhez számos adatokkal szolgálhatnánk, jelenleg azonban csak egyre, épen most legközelebb történetre — mi azonban mindennap történniszokott — szoritkozunk: egy külföldi gróf ugyanis, beszállott egy dunaparti első rendü vendégfogadóba, hol egy köpczös, ugynevezett „Kammerdiener“ már rég időtől üzi — zsebének, mint mondják, szinte meglehetősen köpczösödésére — fosztogató szerepét; saját szemekkel láttuk azon árjegyzékeket, mellyekkel a t. utazó megrendelése következtében a köpczös nádály által megtiszteltetett, és pedig az illető kalmárok hozzájárulással; szükséges tudomásul szabad legyen itt az árjegyzékből a többek között egy párt megemlítenünk: „egy cerusa — mellynek ára különben 6 váltó kr. — itt 2 pfr. olv. két pengő forint; egy darab vízi festék: 3 pfr. és 30 kr., olv. három pengő forint és harmincz kr.; egy kis közönséges festő ecset: 1 fr. 30 kr., olv. egy forint 30 kr. ezüst pénzben, és így tovább. És ezek mind így valának szóról szóra írva a kalmár árjegyzékében, mellyet a köpczös uri ember procurált vala. Képzeltetni azután, mit gondolnak a külföldi utazók a magyar becsületességéről, s mennyire édesgettetnek hazánk meglátogatására. — Sajnálattal emlíjük meg itt azon valóban a milly alaptalan, oly gyöngédtelenül sértő hir-költeményt, mellyet „Posti Divatlap“ t. collegánk a „Gyűldő“ irányában lapjában felvett; mint-ha t. i. a „Gyűldő“ megtiltotta volna Theindlnak a Pesti körben adni hangversenyét. Ez állításnak még csak árnyéka sem való, mert a „Gyűldő“ nek sokkal nemesebb és magasabbak czéljai, és sokkal függetlenebb s ingathatlanabb állása, mintsem bár mellyik egyület irányában is illy alacsony irigység s kislelkűség szülte ármánykodásokra velemehetnek; annál is inkább: mivel liberalis olvei mellett sokkal inkább tiszteli és pártfogolja a művészetet, hogy sem az emelkedésének s terjedésének akármilly szűkeblü önzés szülte gátokat gördítsen utjába, jól tudván, miszerint a művészet olyan mint a nap, melly mindenikünké, s épen azért kizárólag egyikünké sem; s az egész világ s nem egy országé, vagy még inkább egy felekezeti. — Azon alacsony rágalmozó tehát, ki elég roszlelkű volt t. collegánk előtt illy valótlán hirrel fellépni, s épen akkor fellépni, midőn már Theindl elutazott, s maga meg nem czáfolhatja ez állítást, a legkajánabb szolgálót teltte t. collegánknak. Mi tehát loyális becsületességet és loyagias jellemét ismerv a P. D. érdemes szerkesztőjének, ezen tulajdoninál fogva mindenesetre mind tőle, mind ujdonságiró t. collegánktól méltán várjuk, hogy következő becses érdekű lapjában, ez alaptalan hirt visszavonja. — Mondhatnánk azonban mi más részről és épen Theindl irányában bizonyos felekezeti és türelmetlenségi veszélyes adatokat, de mind az ügy érdekében, mind a netalán érdeklettek iránti loyaltásból mélyen hallgatunk, s szívünkben kívánjuk: Isten vezesse jobbra szívük érzelmeit s gondolkozásukat hazánk közös javára s felvirágzására. — A bécsi lapok azon csodáikoznak, hogyan tetszetett a pestieknek jobban David Esdúr symphoniája, mint a pusztá? Erre igen könnyű a felelet; azért: mivel a pestiek előttapuzta mindennapi látvány a német színházban: míg az Esdúr symphonia, azon francia silányságok közé tartozik, mellyek újabb s újabb köntösben öltöztetve, oly gyakran csiklandoztatják a divatköros közönséget. — A derek s hazánk javára oly munkás szorgalommal és áldásdús sikerrel munkálkodó „Ajtatos tanító szerzet“ névkönyve a jövő 1846. évre megjelent, és pedig magyar nyelven. A munkás szerzet, melly eddig is oly sokat tett az ifjuság nemzeti nevelése által nemzetiségünk emelésére s virágzására, kívánjuk, hogy továbbra is sikerdús pályáján hasonló buzgalommal törekedjék, s méltó elismerését élvezhesse a haza polgárainak! Legközelebb megjelent „Kovács Pál munkáinak 3dik kötete is. Tartalma: „Nemesek hadnagya“ népszerű drama 5 felvon. „Magának akart, másnak kért“ vigjáték 1 felvon. „Öreg kőrök“ vigj. 1 felvon. és „Nyomor iskolája“ drama 5 szakaszban.

KÜLFÖLD.

Franciaország. Páris, dec. 2. Minden szinezeti lapok megegyeznek, hogy az Algirből érkezett legújabb tudósítások kielégítőleg hangzanak. A sereg buzgalma s bátorsága kész s jogszerű elismerésre talál, azonban még is meg kell vallani, hogy minden erőködés daczára sem mutathatni fel va-

lami lényeges eredményt. A dolgok állapota Afrikában azért is tűnik komolyabb színben előnkbe, mivel Bugeaud vezéri tehetségétől s képességétől, s ama számtalan segédseregtől, melly rendelkezésére bízott, joggal vélék várhatni, hogy ha táborát nem is vezetendi Marocco belsejébe s Abd-el-Kader lépteit s nyomait nem is örzi, de legalább az algiri tartományokbani békét helyreállitandja. A „Debats“ következő közleményéből kivehetni, miszerint a kormány nagyon is jól tudja, milly nehézségekkel kelljen küzdenie, hogy a békét helyreállitssa s a felkelt törzsokeket meghódítsa. „Hivatalos tudósítások érkeztek Afrikából: Abd-el-Kader Saida vidéken övéit összegyűjté, s a tiareti tábor melletti Loha helységbe vezeté, innen a lovassággal Taguinebo vonult, s az o kerületbeli törzsokeket meglehetősen kizsákmányolá. Abd-el-Kadernek e gyors mozgalmal Titteri tartományt, mellynek főhelye Medeah, zavarba helyezé; Bodeau s Marcy tábornokok nov. 24én Medeahból kiindultak s Boghar-nál táborot ütöttek, hogy az ellenségnek e tartománybani kísérleteit megsemmisítsék. Bou-Maza Orleansville és Tenez vidékén rémitő pusztításokat követett el; ezen fáradhatlan főnököt folytonosan szükség üldözni.“ A legújabb, Bugeaud marschalltól a hadminiszerhez intézett hivatalos jelentés Bivouakból nov. 9ról kelt. Mihelyest a marschall valahol mutatkozik, az arabok s kabylok nyájaikkal azonnal futásnak erednek, a nélkül, hogy ellenállásról gondolnának; azért a marschall a jelen háborut vadászatnak nevezi; parancsnoksága alatt 5000 főnyi sereg van, három részre osztva. Lamoricière tábornok nov. 20kán még Mascara város közelében volt, miután Gery tábornokot Saidába, Korte tábornokot pedig Dajaba küldé. Az itteni törzsokek többnyire meghódítottak, ezt látván Abd-el-Kader a következő utasítást adá: „E pillanatban nem arról kell gondolkodni, hogy a keresztényeket elűzzék, vagy Algirt megtartani igyekezzenek, hanem most a legjobban alkalmazható szer leend: mindent pusztává s sivataggá alakítani, ez által kégytelenek lesznek a tengerpartokra visszavonulni s az ország belseje elpusztításával felhagyni.“ Az emir minden törzsoknél új kaidokat s agákat nevezett ki, s azon utasítást adá, hogy alattvalóikat Sahara pusztát övedző hegyekbe vezessék, honnan legkönnyebben juthatni Marocoba, s ebből gyaníthatni, hogy Abd-el-Kader Marocot menhelyül tekint. Azt beszélik, hogy a törzsokek az emirnek ebbeli parancsát nem a legszívesebben teljesítik, s csak a kénytelenségnek engednek. Ezen adatok után nem tagadhatni, hogy a dolgok állása Afrikában keveset vagy ép semmit sem javult. A francia hadsereg csak hiában fárastatik, mert ha tiszter legyözetnek, ha csak folytonosan nem örködnek felettük, azonnal ismét megragadják a zendülés lobogóját.

A „Debats“ dec. 1ről kelt cikkében következőleg elmélkedik az oregoni kérdés felett: „Londonban s Washingtonban különböző nézetek uralgnak e vitakérdés felett. Ebben csak némi hidegségi s bizalmatlansági ok feküdnek a két cabinet között, ha a dolog köztanácskozás tárgyává nem lett volna; e kérdés a diplomatikai körből kivitetett: hivatalos nyilatkozatok történtek; (egymást — ugy szólva — a világ előtt kihívták!) az ellenkezés veszedelmes jellemet öltött magára; az oregoni kérdés becsületponttá vált; mind a két táborban világos s elvitathatlan jogokra hivatkoznak. Polk elnök a congressusban tett első jelentésében ez értelemben nyilatkozott; Peel s Aberdeen a parlamentben ünneplésesen s határozottan óvást tettek, oiy kérdésnek önkényes eldöntése ellen, mellynek megfejtése csak kölcsönös engedékenység által eszközölhető. Anglia minden esetre harcra készül, mintha mindjárt 1846k évben kitörni akarna; az egyesült státusok még semmi intézkedéseket sem tettek e rettenetes véletlenségre nézve. Mintha még minden egy lenne, mint mult században volt; — ha a kereskedés politikai érdekeket nem alkotott volna, mellyek a hadizenetet igen nehezítik; — akkor azt mondanánk, hogy minden az új elnöki jelentés tartalmától függ, mellyet Polk elnök e pillanatban a congressushoz intéz. Ha az 1845k évi márt. 4én nyilvánított jelentésben foglalt szavaihoz szilárdul ragaszkodandik, akkor nem leend egyéb hátra, mint a népek ultima ratio-járai hivatkozás; mert mit ér ekkor a további egyezkedés? Itt többé nincs alkudozásról szó; Polk az egész oregoni birtokot kívánja; Anglia azon javaslatot tevő, miszerint ezen tárgy itélőszék elé állitassék: Polk

ebben meg nem egyezék; tehát milly tákok vannak még hátra, mint csak egyedül azok, mellyek a tüzfegyverek szájából hangzanak? Polk az unio nyugati státusai s a demokrata párt által erőltetik. Texas bekebelezésének ígérete által, elnökségei első választása biztosított; azt mondják, hogy a magas helyre leendő ujonni megválasztását (egy második négy évi időszakra) az oregoni birtok egyesítőse által szándékozik biztosítani. Az egyesült státusok s Anglia közti harc, nagy baj leendő az egész művelt világra nézve. Valamennyi nemzetek, főképp azok, mellyek tengeri kereskedést üznek, felette szenvedni fognak. Azon zaklatásokból, mellyek a közömbösökre nézve elnem maradnának, végre is a hadi tüzözön szétterjedése eredne. Ennél fogva reményleni lehet, hogy Polk elnök új jelentésével — bár mint hangozzék az — még minden remény a béke fentartására meghiusulva nincsen. Mindkét részről igen is nagy érdekek léteznek. Ha harcra kerülne a dolog, akkor Uj-York s Uj-Orleans erősen ostromoltatnának s a kereskedési városok elpusztulnának. De mit kellene kiállniok Anglia kalmárainak, kik minden tengeren megfordulnak, az amerikai kalóztól? Mi lenne Manchesterből, ha a gyapot Amerikából kimaradna? mi lenne Alabama, Mississippi, Arkansas, Louisiana, Tennessee, Missouri városokból, mellyeknek fő kiviteli árucikkük a gyapot! — Bizonyára, a washingtoni státusban hatalmas szavatok fognak emelkedni a veszély elmellőzésére, s az angol cabinet is átlátandja, miszerint tanácsos lenne, ha a nemzeti becsületpontra vonatkozó rendkívüli érzékenység megszüntetnék.

Tangerből nov. 19-ől következőleg írnak: „A maroccai császár oct. hó első napjaiban kapott tudósítást Abd-el-Kader új felkeltéről, s a Djemma Ghazaouatban törtétekről; Fezben azonnal nagy tanácsgyűlést tartott; mellyben elhatározatott, hogy a császár haladéktalanul Fez fővárost odahagyja, s Marrocoba Mogador közelébe utazzék. Ezen határozat annak következtében hozott, hogy a tangeri consulok előtt Abderrhaman szorongó helyzete elíteltassék, minthogy egy részről Abd-el-Kader ügyéhez vonzattatik, más részről pedig nem szívesen adna alkalmat a francia kormányának sérelmekre s bosszura. S így mivel sem Franciaország, sem Abd-el-Kader ellen nyilatkozni nem akartak, tehát jónak találták, hogy a császár mennél messzebb távozzék azon helytől, hol a consulok tartózkodnak; hogy így az alkudozásokat hosszabb időre elhuzni s legalább az eseményeket bevárni lehessen. Ezen határozat következtében a császár valójában Fezből elutazott. Azonban ő csak Rabat-ig juthatott, hol őt a francia consul sürgőnyei találták s feltartóztaták. E felett a deli tartományok lázadása által a Rabat és Marocco közti közlekedés félbeszakított. Mióta Abderrhaman Rabatban tartózkodik, majd minden nap futárok érkeznek Tengerből. Mindazonáltal az alkudozásokból kitűnik, miszerint Abderrhaman vagy képtelen s Abd-el-Kader ellen tenni mitsem képes, vagy hogy nem becsületesen gondolkodik s tenni mit sem akar.“

N. Britannia. London, dec. 1. Ismét azon hír terjeng, hogy Stanley lord gyarmatminister, még a parlament megnyitása előtt kilépend a ministériumból. Átalában azt beszélik, miszerint Stanley lord az oka, hogy a kormány mindeddig semmi határozatot sem hozott a gabonabevitel végett kikötők megnyitására, azonban valószínűnek hiszik, hogy Sir R. Peel is segédkezetek nyujtand a gabonatorvények megszüntetésére.

Ma telt be a már egyszer meghosszabbított idő, mellyben a hadihajók idős kapitányai az admirális által meghívtak naponkénti 5 sh. 6 p. visszavonulási díjjal s más egyéb járulékokkal nyugdíjba

lépni. Azt mondják, hogy 280 kapitány fogadta el ezen ajánlatot.

London, dec. 2. Foreign Office-ben ma cabinettanács tartott. Az 2 1/2 órára volt határozva még is Sir R. Peel, Wellington hg., Sir James Graham, a kincstári kancellár, Aberdeen gróf, Stanley lord s a többi ministerek a kitűzött idő előtt már megjelentek, sőt közülök néhányan már délelőtt összejöttek Whitehallban Sir Robert Peel-lel.

Orosz- s Lengyelország. Varsó nov. 27. A mult héteni elfogatások sokkal számosabbak mint a mult év végével s a jelen elején voltak, midőn szinté lázadási nyomokra jöttek. Azon számos személyek között, kik hiányzanak, számos kath. lelkészek is találkoznak, kik a görög papok ellen felléptek. A befogatások éjenként történnek, mialatt a kozákok a házat körülvesszik, a nélkül hogy valaki tudná, mi a házbán történik, a keresett hálószobájából előhozzák s vele irásait, kocsiba ültetik, s mielőtt reggelednék, minden utban van Varsó felé.

A lengyel határszölekről, nov. 29-kén. Épen most esett értősemre, hogy 26-kán késő estvo sürgöny érkezett Posenbe, melly a főelnöknek fontos híreket hozott. Mint mondják azon szomorú tudósítást hozá, miszerint Samter városkában a nép összecsődült s a határőrséget megtámadá. — Posen városban s várban új közbátorsági rendszabályok tételnek, hogy bármilly békezesárokat időelőtt elnyomhassanak. Még azt is beszélik, hogy Posen vár sánczaiban földalatti meneteket fedeztek fel, mellyek a lőpor-raktár felé valának irányozva.

Törökország. Beyrut, nov. 11. Az Egyiptombeli gabonakivitel tilalma itt már érezhetővé vált: az ár azonnal mintegy 6—7 perccenttel felőbb szállott, mi még növekedni fog, ha a behozatall még egy ideig megszűnik, mert Syria majd minden gabonájától meg van fosztva, s a jelen tartalék a legcsekélyebb fogyasztás mellett alig leendő két hónapra elegendő. Schokib effendi több hét óta Libanon lefegyverzésével foglalkozik, melly alkalommal hallatlan kegyetlenségek követtek el a keresztények ellen. Több papok, s magánzemélyek egy barlangba vettek s ott annyira verettek s kizoztattak, hogy a vér körmeik alól szökelt ki; ezután a környékből viz vezetették a barlangba, mellyben a szerencsétlenek egész nyakig állottak s ezen rémitől helyzetben tizenkét egész óráig sinyleni kénytelenítettek. Mások lábuknál fogva felakasztattak s ájulásig verettek.

TÁRSULATOK ÉS INTÉZETEK.

Nemzeti színház. Kedden, december 16-án, Hesz Róza javára, béreltszűnessel: Linda. Nagy opera 3 szakaszban, Donizetti-től. — Szombaton, december 20-án, Fancsy javára, béreltszűnessel először: Ruj Blas drama 5 felvon. Irta Hugo Victor. Fordította Nagy Ignác.

Jótékony ság. A pestbudai hangász-egyesület kormányai alatti nyilvános énekiskola gyámoltásán, s illetőleg a leendő nemzeti conservatoriumra közelebbi hónapokban következő kegyes adományok érkeztek: I) Alapítványul a tokepenzék szaporítására ezüst pénzben: a) Gr. Eszterházy Lajosné, szül. Batthyány grófné 6 mtgától 100 fr. készpénzben. — b) Andrássy György gr. 6 mtgtól 100 fr. kötelezvényben. — c) Thalberg Zsigmond zongora-művész ur, Pesten a nemzeti színházban f. é. nov. 12-kén általa adatott zeneverseny tiszta jövedelmének reáesett felét, 410 fr. 40 krt ugyan e célra szentelni sziveskedett. — II) Részvényesek lettek évenkénti 6 p. forinttal: A) 1845-től kezdve t. cz. Kassalik Erzsébet, Szevra Anna, Típula Amália asszonyok, s Csejley József és Lustig János urak; — B) 1846-tól számítva pedig t. cz. Eötvös József báró, Petrichevich Horváth Lázár, Mühr Antal s Frey József urak. — III) Az intézet hangmítarát gazdagítja: Bräuer Ferencz ur, énekiskolánk aligazgatója, Weinlig énekgyakorlatának egy nyomtatott füzetével. — E nagy-lekü adományokért, s illetőleg az intézet gyarapítására szentelt hazafiságos részvétért, valamint általános, ugy jelesen az említett nagybecsü alapítványi öszvegekért, különösen pedig Thalberg urnak a külföld világhírű művészenek intézetünk iránt bizonyított kitünő figyelme s nagylelkűségéért az intézet nevé-

ben ezennel alólt a legforróbb hálát nyilvánítván, bátorodik egyszersmind a fentebbi nagyszerű példákra a t. cz. hazafiak s honleányoktól mély tisztelettel figyelmeztetni, valamint is ismételve kérni, hogy a nevezett intézetet (mellynek tökéletes létesítése közös ohajtásunk tárgya) a kedves hazára nézve hasznosan gyümölcsözőndő tetteges pártolásokra méltatni sziveskedjenek.

Mátray Gábor,
énekiskolái igazgató.

A magyar gazdasági egyesület kertészeti szakosztálya részéről. é. dec. 6-kán tartott üléséből közhírré létezik, miszerint a következő pályakérdésre: „a gyümölcs-tenyésztésnek mind sikeresebb meghonosítására, mind a gyümölcs-tenyésztő vidékek nagyobb felségelésére s gyarapodása végett, dolgoztassék ki egy népszerű utasítás a gyümölcseszalásról, különös figyelemmel s utmutatással czélszerű aszalókemenczék állítására, s a sopronyi asszagyümölcs készítésére“ — két rendbeli felelet érkezett. Az egyiknek jellegje: „Vive, vale, si quid novisti rectius istis, candidus imperti; si non, his utere mecum.“ A másiknak jellegje: „Immer strebe zum Ganzen; und kannst Du selber kein Ganzes werden, als dienendes Glied schlies an ein Ganzes dich an.“ — E két pályairat bírálatra bocsátván, ambár kivált az utóbbiban figyelemre méltó észrevételek foglaltatnak, s a két szerző szives törekvése köszönetet érdemel, mégis a kitűzött czélnak tökéletesen egyik s em felett meg, s így a kitett jutalmat sem nyerheté el. Miről tehát az ügybarátok azon megjegyzéssel értesítettek, hogy a fentebbi pályakérdés újabb kidolgozás tárgyul tüzetett ki, s az illető válaszok 1846-iki évi június 15-ő napjág kéretnek névrel, jelleg levelkékkel ellátva beküldetni. Az e célra jutalom-összeg az időközben tán ügypártolók által ajánlandó mennyiséggel együtt a koszoruzott feleletre leendő. — Ugyanezen ülésben a nagyobb terjedelmű országos kert megszerezhetésére elfogadott részvénykölcsönre szakosztályi elnök ó nga által az aláírás tiz részvényvel megnyitott, s nyomban buzgó követőkre is talált. — Ez ügynek vidéken lakozó igen tisztelt baráti hazafiainlag kéretnek, a titoknokli hivatal részvételi számdéuk iránt melöb szivesen értesíteni. — Pesten, december 7-kén 1845 Török János, mint szakosztályi jegyző.

Igazítás. Lapunk mult számában, 788-dik lapon felülről számítva 53-dik sorban: „kevés“ helyett olv. „más.“

Lipthay Sándor vezetése mellett

szerkeszti

Illusz Oláh János.

A börgyár részvénytársulat részvényeséhez.

A losonezi börgyártársulat alakulván, a részvény árának befizetésére nézve ily rendet szabott: hogy a részvény árának 1/3-da 1846-iki januarius 15-őjén; 1/3-da május 8-kán; 1/3-da pedig september 29-kén fizetessék le Losonezon ideiglenes beszedő Laszly Pál ur kezéhez.

A pontos fizetés mellőzése esetére 15-ő és 2-dik fizetési járandóságok kamat s költségekkel lesznek megveendő; — a 3-dik fizetési járandóság nem fizetése esetére pedig a két elsőbb fizetés a társaság javára maradand. Mellyről a t. cz. részvényesek ezennel értesítettek. (3—3)

Börgyártási csőd.

A losonezi börgyártársulat hirdeti, hogy azon egyének, kik a börgyártás mesterségét tökéletesen értik, s a losonezi börgyárban gyárnokok lenni vágyanak, ily akaratjukról jövő 1846-iki martius 15-ő napjág t. Kubinyi Ferencz elnök urat — bérmentes levelek mellett — értesítsék s bizonyítványaikat hozzá küldjék meg: — ezen gyárnoknak évi fizetés leendő kész pénz 500 frt ezüst, tisztességes lakás — a tiszta jövedelemből 100 fittól 5 frt, melly azonban a fentebbi 500 fittal együtt 6 évig — 1000 frt — hat éven tul pedig a gyár felállás-éig 1500 frt ezüstről felebb nem ríghat. (3—3)

Csödperszüntetés.

39,9 M. Tolnamegye törvényszéke jelentvén, hogy Bach Jakab szekszárdi festő ellen megrendelt csőd, minthogy minden hitelezőivel barátságosan megegyezett, bíróltag megszüntetett; ugyanez mult évi nov. 19-kén 42,233 sz. a. kelt körlevellel képesába kihirdetett. Kelt mindszentho 28-dikán 1845.

Csöd.

40,827. Zalamegye jelentése szerint néhai Csáni Antal elleni csödperven a hitelezők, vala mint Révész Janka Csáni Antal hitvesének megnyitási eskü letételei határideje a férjétől hátrahagyott tömeg irányában jövő 1846-iki évi 2-dik január tüzetvén ki, és ideiglenes tömeggondnokká Lekovics Ferencz alsó-csáni lelkész, perügylővé pedig Kovács Antal alügyész neveztetett. Kelt nov. 11. 1845.

Státuspapírosok árkeleto.

Bécs december 9-kén.	
5 petes státuskötelezvény	ft p. p. 111 1/4
4 " " " " " "	100 3/4
3 " " " " " "	76
2 1/2 " " " " " "	62 1/2
1834-diki státuskölesön (500 ft p. p.)	802 1/2
1839 " " " " (250 ft p. p.)	307 1/2
Lotteria húzások.	
Budán, dec. 13-kán: 1. 79. 74. 47. 22.	
Kassán, " 6-kán: 36. 89. 58. 20. 56.	
Dunavizállás.	
December 13-kán: 6' 8" 6" az 0 felett.	

Gabonaár váltó garasekban.

		Tiszta-buza	Rótszoros	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
Pest december 12. (pesti m.)	235—280	—210	160—166	105—113	80—88	105—114	
Pozsony " 5. (pozs. m.)	168—192	—	140—164	90—104	60—68	95—102	
Mosony " 4. " "	150—225	—	124—150	88—105	55—77	80—108	
Győr " 2. " "	165—188	—	130—157	—	62—86	92—100	
Veszpém " 5. " "	140—165	125—140	120—125	79—84	50—57	70—82	
Nagyszombat dec. 2. " "	200—212	—	138—142	100—106	62—63	—	
Miskolcz " 3. " "	155—160	145—150	135—140	75—80	49—50	75—80	
Ujbeese " 5. " "	120—140	100—105	—	46—50	45—50	40—50	
Kolozsvár " 4. (Kisvéka)	— 65	— 44	— 37	—	— 20	— 27	
Bécs " 6. (ausztr. m.)	195—248	—	161—162	—110	70—100	—	

Részvények árkeleto.

December 9-kén.	
Pesti közép. vasut részv. (500 ft p. p.)	107 1/4
Nagyszombati " " (100 ft p. p.)	78
Soproni " " (200 ft p. p.)	205
Pesti lánchíd részvény (100 ft p. p.)	140
Eszterházy sorsjegy (40 ft p. p.)	59
Bécsi bankrészvény	1605
Dunagózhajó " (500 f p. p.)	661
Bécs-gloggnitzi vaspálya	132
Budweis-Linz-gmundi " (200 ft p. p.)	173
Északi " " " " " "	185 1/4
Majlandi " " " " " "	118 1/4